

۱۳

هر کدام جای خود (۲)

از فراز آسمان تا روی زمین

عقاب از بالای صخره مار را می‌بیند و برای گرفتن آن شیرجه می‌رود تا با چنگال‌های خود آن را بگیرد اما مار خود را در سوراخ پنهان می‌کند.

عقاب چگونه حرکت می‌کند؟
مار چگونه خود را به سوراخ می‌رساند؟

مار، دست و پا ندارد و روی زمین می‌خزد. مار از گروه **خزندگان** است.
برخی از خزندگان مثل مارمولک دست و پای کوتاهی دارند و هنگام حرکت شکمشان را روی زمین می‌کشند.

روی بدن مارها و خزندگان دیگر را **پولک‌های سختی** پوشانده است.

عقاب با بالهایش پرواز می‌کند. بدن عقاب را پر پوشانده است. دانشمندان عقاب را در گروه **پرنده‌گان** طبقه‌بندی می‌کنند. خزندگان و پرنده‌گان با شش تنفس می‌کنند. آنها بیشتر عمر خود را در خشکی می‌گذرانند.

مار و عقاب هر دو تخم می‌گذارند. پرنده‌گان معمولاً روی تخم‌هایشان می‌خوابند. برخی مارها دور تخم‌هایشان حلقه می‌زنند.

ایستگاه فکر

در سال گذشته بالاک پشت دریایی آشنا شدید. این جانور چگونه از تخم‌هایش مراقبت می‌کند؟

جمع‌آوری اطلاعات

بیشتر مردم مارها را جانوران خطرناکی می‌دانند. اما این جانوران برای انسان فایده‌هایی هم دارند. این جانوران چه کمک‌هایی به ما می‌کنند؟

گفت و گو

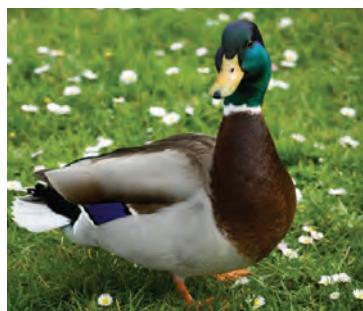
تصویرهای زیر را بینید. در هر گروه فهرستی از خزندگان و پرنده‌گانی را که می‌شناشد، تهیّه کنید.

تمساح

شتر مرغ

اردک

لاک پشت

پلیکان

پنگوئن

مشاهده

یک پرنده را که در محل زندگی خود می‌شناسید، مشاهده کنید و به این پرسش‌ها پاسخ دهید.

این پرنده چه غذایی می‌خورد؟

این پرنده چگونه غذا می‌خورد؟

آیا پرهای قسمت‌های مختلف بدن پرنده مثل هم‌اند؟

رسول خدا (ص) فرمودند: «کسی که گنجشک یا پرنده‌ای دیگر را به ناحق بکشد در روز قیامت مورد بازخواست قرار می‌گیرد.»

شیر، پشم یا مو

شیر برای ما غذای مفیدی است. شیر را از کدام جانوران به دست می‌آوریم؟
از این جانوران چه استفاده‌های دیگری می‌کنیم؟

دانشمندان جانورانی مانند گوسفند، بز، گاو و شتر را در گروه پستانداران طبقه‌بندی می‌کنند. بدن پستانداران از مو یا پشم پوشیده شده است. پستانداران بچه می‌زایند و به آنها شیر می‌دهند. هر یک از پستاندارانی که در تصویرهای زیر می‌بینید، چه غذایی می‌خورند؟

شیر

سنجباب

روباه

خرگوش

گربه

خرس

جمع‌آوری اطّلاعات

در محل زندگی شما کدام پستانداران زندگی می‌کنند؟ هر گروه درباره‌ی زندگی یکی از آنها گزارشی تهیه کند و به کلاس گزارش دهد.

در معرفی و تعبیه‌ی منبع مناسب برای آماده کردن گزارش این صفحه به فرزند خود کمک کنید.

تصویرهای زیر را ببینید. هر یک از پستانداران تصویرهای زیر چگونه حرکت می‌کنند؟

پلنگ

وال

اسپ

فُک

کانگورو

خفّاش

حرکت این جانوران با ماهی‌ها، پرندگان و خزندگان چه شباهت‌ها و چه تفاوت‌هایی دارد؟

ستونی از مهره‌ها

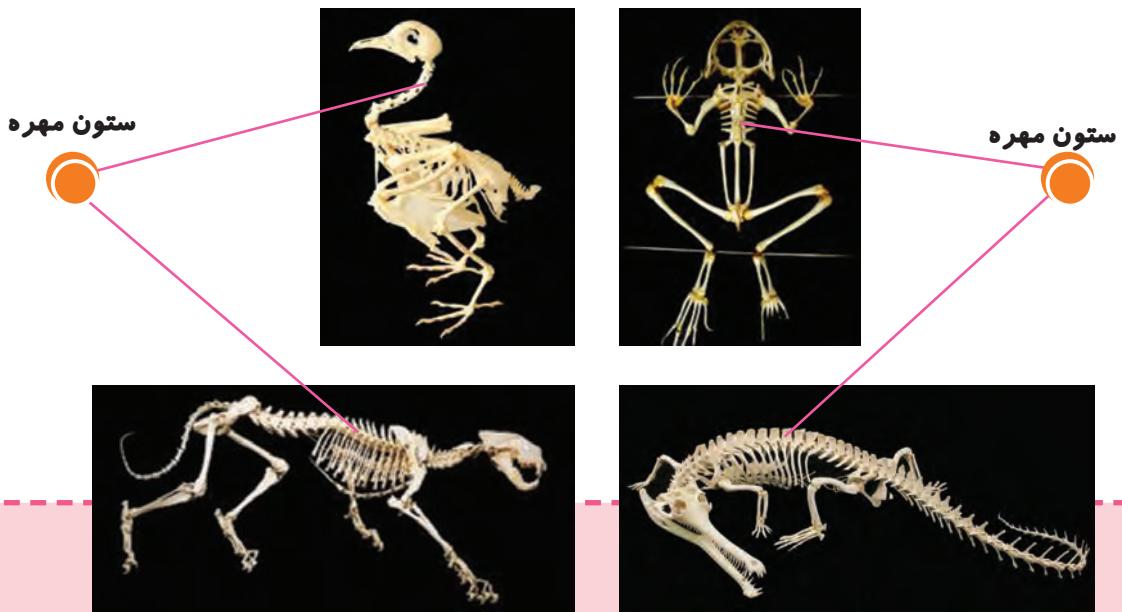
استخوان‌های یک ماهی را مشاهده کنید.

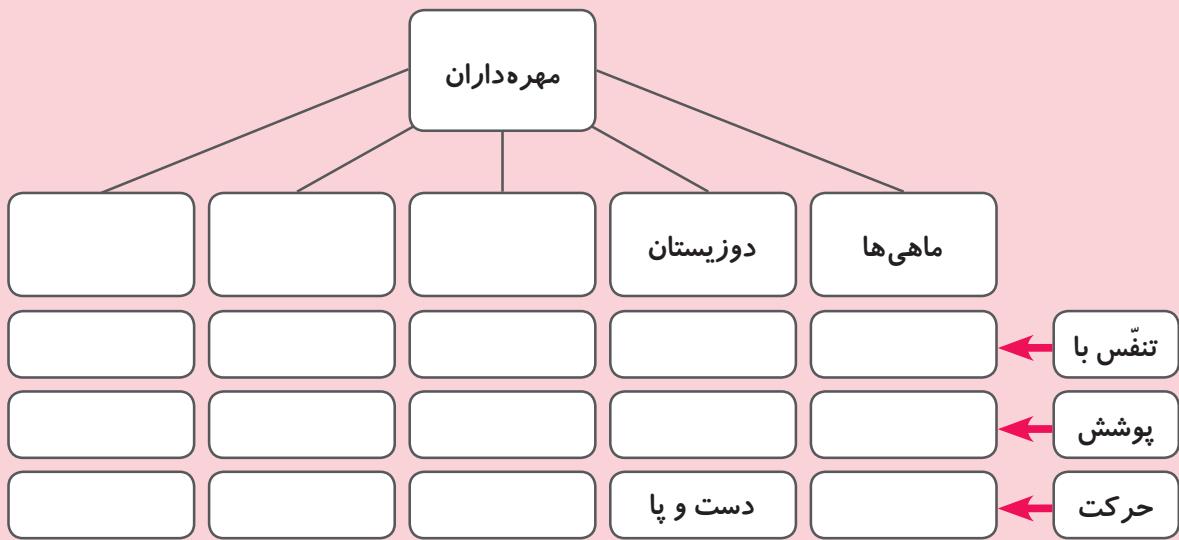
ماهی‌ها در پشت خود تعدادی مهره دارند که پشت سر هم قرار گرفته‌اند و ستون مهره‌ها را تشکیل داده‌اند.
به همین علت ماهی‌ها را **مهره‌دار** می‌نامند.

دوزیستان، خزندگان، پرندگان و پستانداران نیز مهره دارند.

با کمک دوستانتان نمودار زیر را کامل کنید.

آیا همهٔ جانوران مهره دارند؟

از گذشته تا آینده (نگهداری مواد غذایی)

مهران: پدر بزرگم می‌گفت، از زمان‌های گذشته تا کنون بعضی از مواد غذایی را داخل نمک یا آب نمک قرار می‌دهند یا آنها را خشک می‌کنند تا فاسد نشوند.

محمد: مادر بزرگ من هم می‌گفت، گوشت را در سبدهای توری در جاهای سایه آویزان می‌کردند تا خنک بماند و فاسد نشود.

گفت و گو

تصویرهای زیر برخی از روش‌های نگهداری مواد غذایی را نشان می‌دهد.

در محل زندگی شما برای نگهداری مواد غذایی، کدام یک از روش‌ها به کار می‌رود؟

جمع آوری اطلاعات

از بزرگ ترها پرسید در دوره‌ی کودکی آنها از چه روش‌های دیگری برای نگهداری مواد غذایی استفاده می‌کردند؟

روش‌های خشک کردن مواد غذایی

تصاویر زیر برخی روش‌های خشک کردن مواد غذایی را به طور سنتی و صنعتی نشان می‌دهند.

صنعتی	سنتی

گفت و گو

درباره‌ی روش‌های سنتی و صنعتی خشک کردن مواد غذایی گفت و گو کنید.

استفاده از نمک برای نگهداری مواد غذایی

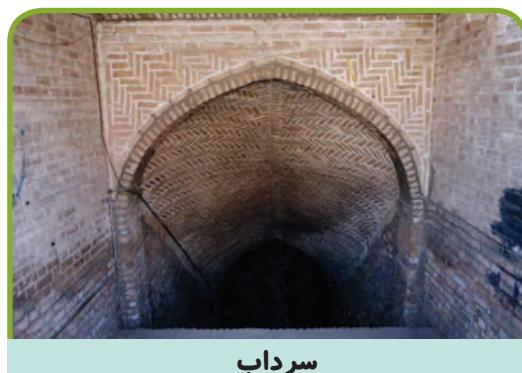
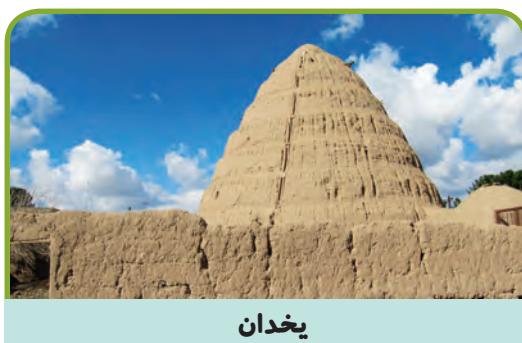
تصویرهای زیر برخی از روش‌های نگهداری مواد غذایی در نمک را نشان می‌دهند.

در شهر یا روستای شما چه مواد غذایی دیگری را برای مدت طولانی در آب نمک نگهداری می‌کنند؟ ضرب المثل معروفی درباره‌ی اهمیت نمک در نگهداری مواد غذایی وجود دارد. آن را از معلم خود پرسید.

روش‌های خنک کردن برای نگهداری مواد غذایی

یکی از راه‌های نگهداری مواد غذایی، گذاشتن آنها در جاهای سرد یا کنار یخ است. این روش با گذشت زمان تغییر کرده است. تصویرهای زیر برخی از راه‌ها یا وسایل خنک کردن مواد غذایی را نشان می‌دهند.

جمع‌آوری اطلاعات

دربارهٔ يخدان‌ها و يخچال‌های قدیمی از بزرگ‌ترها سؤال کنید و به کلاس گزارش دهید.

ایستگاه فکر

با گذشت زمان، يخچال‌ها چه تغییراتی کرده‌اند؟

علم و زندگی

پیش‌بینی کنید در آینده چه تغییراتی در روش‌های نگهداری مواد غذایی به وجود خواهد آمد؟

